

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 22.12.1988, sp. zn. 5 Tz 37/88, ECLI:CZ:NS:1988:5.TZ.37.1988.1

Číslo: 8/1990

Právní věta: I. K výkladu § 139 tr. zák. v případě odcizení věci z hotelového pokoje ke škodě ubytované osoby. II. Násilné vniknutí do hotelového pokoje určeného k přechodnému ubytování občana zasahuje do domovní svobody ubytovaného občana a naplňuje formální znaky trestného činu porušování domovní svobody podle § 238 odst. 1 al. 1 tr. zák.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 22.12.1988

Spisová značka: 5 Tz 37/88

Číslo rozhodnutí: 8

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Porušování domovní svobody, Rozkrádání majetku v socialistickém řízení

Předpisy: 140/1961 Sb. § 139
§ 238 odst. 1 alinea 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

K stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem ČSR Nejvyšší soud zrušil usnesení krajského soudu v Hradci Králové ze dne 16. 8. 1988 sp. zn. 3 To 373/88 a rozsudek okresního soudu v Semilech z 21. 7. 1988 sp. zn. 2 T 381/87 a okresnímu soudu v Semilech přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem okresního soudu v Semilech z 21. července 1988 sp. zn. 2 T 381/87 byl obviněný J. Č. uznán vinným trestným činem krádeže podle § 247 odst. 1 tr. zák. a odsouzen podle téhož zákonného ustanovení k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání osmi měsíců, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 2 písm. b) tr. zák. zařazen do druhé nápravně výchovné skupiny. Podle § 53 odst. 1 tr. zák. byl obviněnému uložen peněžitý trest ve výměře 1500 Kčs. Pro případ, že by výkon peněžitého trestu mohl být zmařen, byl podle § 54 odst. 3 tr. zák. stanoven náhradní trest odnětí svobody v trvání jednoho měsíce.

Podle skutkových zjištění tohoto rozsudku se obviněný dopustil trestné činnosti tím, že v noci z 26. na 27. dubna 1987 v Harrachově v hotelu Krakonoš za použití násilí otevřel dveře pokoje č. 201 a ke

škodě zde ubytované M. K. z poličky odcizil zlatý řetízek s přívěskem v hodnotě nejméně 3500 Kčs.

Proti tomuto rozsudku okresního soudu podal obviněný odvolání, které krajský soud v Hradci Králové usnesením ze 16. srpna 1988 sp. zn. 3 To 373/88 zamítl jako nedůvodné podle § 256 tr. ř.

Proti usnesení krajského soudu v Hradci Králové podal generální prokurátor ČSR stížnost pro porušení zákona v neprospěch obviněného. V ní navrhl, aby Nejvyšší soud ČSR podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že usnesením krajského soudu v Hradci Králové ze 16. srpna 1988 sp. zn. 3 To 373/88 byl porušen zákon v ustanovení § 254 odst. 1 a § 256 tr. ř. a v řízení, které mu předcházelo, v ustanovení § 2 odst. 5, 6 tr. ř. ve prospěch obviněného J. Č., aby podle § 269 odst. 2 tr. ř. napadené usnesení krajského soudu v Hradci Králové a rozsudek okresního soudu v Semilech z 21. července 1988 sp. zn. 2 T 381/87 zrušil a dále postupoval podle § 270 odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud ČSR přezkoumal na podkladě podané stížnosti pro porušení zákona podle § 267 odst. 1 tr. ř. správnost napadeného usnesení krajského soudu, jakož i řízení, jež mu předcházelo, a shledal, že zákon byl porušen.

Skutková zjištění, která učinil okresní soud v Semilech, týkající se odcizení zlatého řetízku s přívěskem v hodnotě nejméně 3500 Kčs z uzamčeného pokoje v hotelu Krakonoš v Harrachově ke škodě M. K., jsou správná, pokud jde o místo, čas, způsob odcizení a hodnotu odcizené věci. V tomto směru je správný i závěr krajského soudu v Hradci Králové, že soud prvního stupně právem neuvěřil obhajobě obviněného, že nešlo o odcizení, ale pouze o žert. Nelze však souhlasit se závěrem krajského soudu, že okresní soud učinil závěry odpovídající zákonu.

Okresní soud v Semilech postupoval nesprávně, pokud zjištěný skutek bez dalšího posoudil jako trestný čin krádeže podle § 267 odst. 1 tr. zák. a nezkoumal, zda v posuzovaném případě nejde popř. o odcizení věci v opatrování socialistické organizace podle § 139 tr. zák.

Podle ustanovení § 139 tr. zák. ochrana podle ustanovení třetího oddílu druhé hlavy zvláštní části trestního zákona se poskytuje též majetku, který je dotován ze státních prostředků, a věcem, které jsou v opatrování socialistické organizace nebo státního orgánu.

Za věci, které jsou ve smyslu § 139 tr. zák. v opatrování socialistické organizace, je nutno považovat také věci odložené v socialistické organizaci za podmínek § 433 a násl. občanského zákoníku. Podle § 433 odst. 1 obč. zák. organizace poskytující ubytovací služby odpovídá za věci, které byly ubytovanými občany nebo pro ně vneseny do prostor organizace, ledaže by ke škodě došlo i jinak. Vnesené jsou věci, které byly přineseny do prostor vyhrazených k ubytování občana nebo určených k uložení věcí anebo které byly za tím účelem odevzdány některému z pracovníků organizace. Za organizace poskytující ubytovací služby je třeba považovat například hotely.

To znamená, že za škodu ve věcech, které ubytovaný občan vnesl do ubytovacího zařízení, odpovídá za podmínek § 433 odst. 1 obč. zák. socialistická organizace poskytující ubytovací služby. V důsledku toho jsou takové věci v opatrování socialistické organizace ve smyslu § 139 tr. zák. a poskytuje se jim ochrana podle oddílu třetího druhé hlavy zvláštní části trestního zákona. Proto krádež spáchaná v ubytovacím zařízení socialistické organizace na věcech v osobním vlastnictví, které tam vnesla ubytovaná osoba, je trestným činem rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. a) tr. zák. se zřetelem k ustanovení § 139 tr. zák. (srov. též č. 49/72, 6/79, 42/79 a 18/80 sb. rozh. tr.).

Organizace, které patří ubytovací zařízení, však odpovídá podle § 433 odst. 1 obč. zák. za věci vnesené do ubytovacího zařízení ubytovaným občanem jen potud, pokud jde o zařízení sloužící k přechodnému ubytování podle § 300 a násl. obč. zák. Organizace za vnesené věci podle citovaného

ustanovení neodpovídá, jestliže jde o zařízení sloužící k trvalému ubytování podle § 190 a násl. obč. zák. (srov. též č. 49/1986 sb. rozh. tr.).

V tomto směru však zůstalo dokazování neúplné, neboť okresní soud v Semilech na základě dosud provedeného dokazování nezjistil, zda krádež byla spáchána na věcech, které byly ve smyslu § 433 odst. 1 obč. zák. vneseny ubytovaným občanem do prostor vyhrazených k ubytování, tedy na věcech, za něž podle citovaného ustanovení občanského zákoníku odpovídá organizace poskytující ubytovací služby, nebo nikoli. Ve věci bylo třeba zjistit od příslušné socialistické organizace poskytující ubytovací služby (Interhotel Vrchlabí), popř. od Městského národního výboru v Harrachově, jaký charakter mělo ubytování M. K., která bydlela v hotelovém pokoji č. 201 v hotelu Krakonoš v Harrachově, pracovala v tomto hotelu jako číšnice a jejíž trvalé bydliště bylo v té době v Týništi nad Orlicí. Zejména je důležité zjištění, z jakého důvodu bylo svědkyni M. K. poskytnuto ubytování v hotelu Krakonoš v Harrachově, protože účel, pro který je ubytování poskytnuto, ovlivňuje obsah právního vztahu a je důležitý pro závěr o tom, zda šlo o ubytovací službu (§ 300 a násl. obč. zák.), nebo o trvalé ubytování (§ 190 a násl. obč. zák.).

Teprve po naznačeném doplnění řízení bude možné provedené důkazy řádně hodnotit v tom smyslu, zda šlo o odcizení věci v opatrování socialistické organizace, či nikoli. Na tomto zhodnocení pak závisí i závěr o právní kvalifikaci, totiž zda skutek naplňuje znaky trestného činu krádeže podle § 247 tr. zák., nebo trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. a) se zřetelem k § 139 tr. zák.

Okresní soud v Semilech postupoval nesprávně ještě v jiném směru.

Z ustanovení § 3 odst. 1 tr. zák. vyplývá povinnost posoudit každý skutek, který je předmětem trestního řízení, podle všech ustanovení zvláštní části trestního zákona, popřípadě zákona o přečinech, jejichž znaky naplňuje. Výjimkou jsou případy, kdy jednočinný souběh trestných činů je vyloučen pro vzájemný poměr speciality, subsidiarity nebo nepřichází-li v úvahu pro tzv. faktickou konzumpci.

Okresní soud v Semilech však v posuzovaném případě nezkoumal, zda skutek není možné posoudit také jako trestný čin porušování domovní svobody podle § 238 odst. 1 al. 1 tr. zák. Při postihu trestného činu krádeže podle § 247 tr. zák., resp. rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. a), § 139 tr. zák. formou násilného vloupání do bytu přichází v úvahu kvalifikovat skutek jako souběh trestného činu krádeže podle § 267 tr. zák. (rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. a) tr. zák.) a trestného činu porušování domovní svobody podle § 238 odst. 1 tr. zák. (srov. např. č. 1/1980 sb. rozh. tr.). Jednočinný souběh těchto trestných činů je zde vyloučen, jen přichází-li v úvahu tzv. faktická konzumpce. Předpokladem tzv. faktické konzumpce by byla například okolnost, že posuzované jednání a jeho následek (násilné vniknutí do bytu jiného) představují vedlejší prvek či produkt v podstatě zanedbatelného významu ve srovnání s výrazně závažnějším jednáním a následkem (odcizení zlatého řetízku s přívěskem v hodnotě nejméně 3500 Kčs) tento méně závažný delikt konzumujícím, nebo že by šlo o jeho nepodstatnou složku. O takový vztah v posuzovaném případě nešlo.

Objektem trestného činu porušování domovní svobody podle § 238 odst. 1 tr. zák. je nedotknutelnost bydlení konkrétní osoby. Je chráněn oprávněný uživatel domu nebo bytu. Pro právní posouzení skutku také jako trestného činu porušování domovní svobody podle § 238 odst. 1 al. 1 tr. zák. není rozhodná ani skutečnost, že v daném případě obviněný násilím vnikl do hotelového pokoje, tedy místnosti určené popř. k přechodnému ubytování. Trestní zákon nerozlišuje v tomto smyslu mezi domem určeným k trvalému ubytování a objektem určeným k přechodnému ubytování, jakým je například rekreační chata (srov. č. 1/1980 sb. rozh. tr., str. 26) nebo hotelový pokoj, jako tomu bylo v posuzovaném případě. Z uvedeného vyplývá, že násilné vniknutí do hotelového pokoje (např.

vypáčení zámku dveří) určeného k přechodnému ubytování občana také zasahuje do domovní svobody a může být posouzeno jako trestný čin porušování domovní svobody podle § 238 odst. 1 al. 1 tr. zák.

Se zřetelem na dosud provedené důkazy však bude třeba pečlivě hodnotit, zda obviněný vnikl do hotelového pokoje „užitím násilí“ ve smyslu § 238 odst. 1 al. 1 tr. zák., nebo nikoli, protože dosud provedené důkazy jsou rozporné. Zejména je zde rozpor mezi výrokem rozsudku okresního soudu, ve kterém se konstatuje, že obviněný J. Č. spáchal skutek tím, že „za použití násilí“ otevřel dveře pokoje, a výpovědí obviněného a svědkyň M. K. a Z. B.

V další části rozhodnutí se Nejvyšší soud ČSR zabýval jinými pochybeními okresního soudu v Semilech.